

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 27. novembra 1902.

Štev. 48.

Mojim volilcem!

Poročilo, da sem izvoljen deželnozborskim poslancem za okraj Piberk-Železna Kapla, me je jako razveselilo.

Ne očita mi sicer vest, da bi ne bil storil v preteklih letih svoje poslaniške dolžnosti za svoj bivši poslaniški okraj sploh in kot zastopnik stiskanih ter nesrečnih koroških Slovencev posebej.

Imel sem v tem času na svoji strani izvrstna dva tovariša, katerima je obema znano težko breme deželnega poslaništva na Koroškem, in združeno smo v bratskeji edinosti zastopali naš narod, njega koristi in pravice. — Obžalujem, da je šel eden teh volilnih okrajev za šest let v nasprotni nam tabor.

Da pa sem izvoljen kot edini slovenski poslanec koroški s tako veliko večino glasov, je moj pogum podvojilo.

Zahvaljujem svoje volilce na tem mestu za izkazano mi čast in zaupanje z zagotovilo, da bodem posvetil vse svoje moči v zboljšanje razmer kmetijskega stanu sploh, posebno pa v gospodarski prid svojega volilnega okraja, ter v vedni zvezi s svojimi volilci z vso odločnostjo branil in zastopal narodne pravice Slovencev na Koroškem.

Zato prosim vsakega Slovenca na Koroškem, ki ljubi svoj narod, za pomoč in podporo; kajti z združenimi močmi odbili bodemo napade naših nasprotnikov in odprli oči onim našim bratom, — ki ne vejo, kaj delajo.

Podpora je polovica uspeha!

Brdo, dné 15. novembra 1902.

Franjo Grafenauer,
deželni poslanec.

Volitev v Grebinju.

(Dopis.)

Pri nas je dobil, kakor znano, pri volitvi v kmečki skupini naš kandidat g. Podgorc 52 glasov, liberalni Plešivčnik pa 67 glasov. Kdor pride slučajno v našo okolico in se celo nekaj časa v nemčurjskem Grebinju mudi, se bo zavzel, da Slovenci niso prav igraje večino glasov za svojega kandidata zjedini, saj v Grebinju samem je pristnih Nemcev komaj toliko, kolikor prstev šteje ena roka. Da se to ni zgodilo, je krivo to, da so nasprotniki volili prav po „ogersko“ samo s tem razločkom, da kriše ni tekla, čeravno so nemčurji enemu od naših dan prej obečali, da ga bodo ubili. Na dan volitve se je prikazala tukajšnja nemčurjsko-liberalna stranka v celi grdi nagoti, ta dan so po sili Nemci zanesli svojo hvalisano prostost (haj!) in kulturo (dvakrat haj!) v Dravo. Takšne prostosti in kulture, hvala Begu, mi Slovenci nimamo in si je tudi ne želimo. Že pri zadnjih državno-zborskih volitvah so bili naši slovenski kmetje v Grebinju, ki skoraj izključno od njih živi, surovo napadeni, zmerjani, opljuvani prav po divjaško. Ta divjaška narava se je dné 10. t. m. pri naših liberalnih zopet in sicer s podvojen močjo prikazala. Tudi v tem oziru so oni „naprednjaki“. Več najetih postopačev je hujše kakor roparji napadalo pri belem dnu na javnem trgu v Grebinju našince, s silo so jim trgali glasovnice iz rok in stiskali druge z imenom Plešivčnika napisane zopet v roke. To se pravi voliti po svojem „prepričanju“ (!) Gospoda grebinjskega župana vprašamo, odkod so grebinjski nemčurji in njih hlapci-nevolilci dobili toliko uradnih glasovnic na razpolago? Tudi to bodi pri-bito, da je grebinjska občina razpošiljala legitimacije in glasovnice le nemške, med tem, ko je občina dješka in ruška izročevala dvojezične tiskovine. Ali leži Grebinj in okolica na Prajzovskem?

Kot „generalissimus“ ali glavni vodja nemčurjev pri volitvah je bil Nagele p. d. Sternwirt iz

Velikoveca. Kaj je imel ta človek-nevolilec ta dan v Grebinju iskati? E oprostite, denar je prinesel (se ve ne svojega, tako radodaren ni), svoj „štáb“ je razložil v Plaznikovi gostilni, kjer je mogel vsak slovenski odpadnik v enem trenutku petak zaslužiti in se navrh še najesti in napiti več kakor do si tega. Res, v tem oziru so liberalci pri vsaki volitvi „nobel“. Sicer bi priporočali Sternwirtu, da bi namesto hujskanja in letanja po krajih, kjer prav za prav nima kaj za opraviti, doma rajše boljše pivo kupal po načelu: „črevljar, ostani pri svojem kopitu“. Dalje: kdor je plačanim pobalinom na trgu ušel, padel je na lopi županove hiše, kjer se je volitev vršila, v krepnje glasovitega tukajšnega poštarja, ki je pri tej priložnosti svojo nemčurjsko naturo zatajil in imenitno slovensko govoril.

Dragi bralec, ta dan se je pri nas nekaj nezasišanega zgodilo! Kakor trdijo nemčurji in to, kar oni rečejo, mora zmiraj biti — laž, ima slavni Grebinj nemški (!) značaj; na dan volitve pa je ta značaj splaval po Dravi in veste, kdo ga je noter vrgel? Zdaj poderi se grebinjska skala nad sramoto svojih sosedov — nihče drugi, kakor grebinjski liberaluhi sami! Na dan volitve so vsi Grebinčani svoje jezike tako po slovensko sukali, da jih še zdaj jezik boli. Ali to ni pravcati čudež? Za lov slovenskih duš je bila +++ slovensčina dobra, ali z drugimi besedami: „Der Zweck heiligt die Mittel“ (namen posvečuje sredstva)! In vendar nam sami liberalni listi zatrjujejo, da tega načela se držijo jezuiti — gotovo le tisti Grebinjski, ki so v sorodstvu z zgornjimi listi. Mimo grede bodi omenjeno, da je nekdo že tretji dan iz usmiljenja, da bi poštar slovensčine ne pozabil, šel v poštno pisarno, tirjat svoje reči po slovensko, pa čuda, na slovenska vprašanja je dobival zopet le nemške odgovore, in celo za slovo na slovenski pozdrav ni odgovoril poštar ne slovenske ne nemško; menda je na enkrat mutast postal; saj bi se ni bilo siroti čuditi, da ga je naglo na jeziku zadel mrtvo-ud po tolikem trudu na dan volitve. Sedva pojde v tej zadevi tožba na poštno ravnateljstvo v Gradec, da ga pouči, kako se ima nasproti strankam obnašati.

Garda (vrsta) uradnikov, gozdarjev in gozdarskih pomočnikov barona Helldorfa je svojo dolžnost z ozirom na poraz Slovencev-domačincev natanko in brezobzirno izvršila. Eden se je celo predrznil na glasovnico, ki je ležala na mizi, ko je bil dotičen volilec našinec odsoten, zapisati nasprotnega kandidata. Če bi treba bilo, povemo imena. Pri takem postopanju ni se čuditi, da več volilcev navzlec postavnih agitacij od naše strani sploh k volitvi ni prišlo, saj Grebinjčane že od prejšnjih volitev poznajo. V Grebinju samem pa morajo ubogi slovenski bajtarji priti k volitvi in voliti zoper svoje prepričanje, sicer jih bogatejši liberalni sosedji stiskajo. Kakor se je vsled groznega pritiska volitev vršila v Grebinju, je bilo deloma bedarija in sila, deloma žalostna komedija. G. Plešivčnik, ako ste častni mož in ako so tudi drugod vaši pristaši po grebinjskem načinu za vas delovali, odpovejte se raje svojemu dvomljivemu mandatu. Dolžni ste to svoji osebnosti časti.

Je sicer najpravičnejša volitev direktna in tajna — na papirju, izvršujejo jo pa liberalci, da se človeku želodec obrača. Nekaj dobrega pa nam je ta volitev vendar prinesla: ločenje duhov; vemo zdaj, kje so našinci in nasprotniki, in kje so omahljivci ali figa-možje. Kdor nas ni poznal pri volitvi ali je zoper nas deloval, ta tudi od nas beliča dobiti ne sme. Svoji k svojim! Imamo kmetijsko zadrugo in slovensko prodajalnico v Sinčivasi, ki je v korist kmetov in katero je osnoval g. Podgorc. Ta gospod daruje nesebično, brezplačno svoj trud, čas in denar; tam se kupuje in prodaja žito, dobiček od tega ostane zadrugi, ki je v rokah kmetov; tam se dobi po ceni izvrstno blago za obleko, za kuhinjo, sadna drevesca, vino itd. Slovenski kmetje grebinjske okolice! Vi se peljete po navadi vsako sredo v Velikovec za svojimi opravki. Po dokončanju tega naženite malo še vašega konja in v pol uri ste že v Sinčivasi pri zadrugi. Tako

boste pošteno blago dobili, sami sebe podpirali. Bodite zavedni možje, da ne poljubujete in ne podpirate roke, ki je vam pri volilni borbi usekala toliko udarcev!

Zdaj še nekatere pomenljive drobtinice: V našem Grebinju stanuje velik German pred Gospodom, zdravnik dr. Marušič, kateri živi skoraj izključno od Slovencev; za to, kar od nemčurjev zasluži, bi ne imel za toplo juho dovolj. Ta nemški omikanec se je predrznil izjaviti, da, ako Podgorc pride v Grebinj, ga bo otepel. Tajiti tega izreka zdravnik ne more, imamo za to prič. Glejte liberalca v njegovi nagoti! Za-se hoče prostost, za političnega nasprotnika pa pripravlja palico — prav po liberalno. Škoda, da njega ni bilo v Preblu, kjer je 40 od liberalcev najetih hlapcev zavrtao na pol ubilo katoliškega moža, dr. Pupovaca.

Druga slika. Pri znanem sosednem Grebinjskem Kloštru, kjer je samo ena gostilna, in kjer tamošnji oštir ob nedeljah in praznikih od katoliško-slovenskih faranov veliko zaslužka ima, (in on sam je po rodu Slovenec — saj njegova mati še besedice nemške ne pozna) sta pred volitvijo v nedeljo zvečer z dovoljenjem oštirja dva grebinjska junaka, katerima se sicer pošten človek po ovinkih izogne, na klopi stoječ zbranim gostom govorila, to je, po liberalno strastno zmirjala katoliško-slovensko stranko, cerkev in duhovne — oštir pa je to pustil. To govori za celo knjigo! To se je godilo v hiši, ki je bila ob svojem času lastnina katoliških duhovnov, od koder so bili menihi po sili izgnani. Ta oštir, ki je do zdaj zmiraj z nasprotniki volil, je bil od naše stranke naprošen, da bi vsaj zdaj kot katoličan in Slovenec zraven pa premožen in tedaj neodvisen, z nami volil; izgovarjal se je pa, da volilnih stvari ne zastopi, da ima na dan volitve njegov brat v Velikovec poroko in da se tedaj volitve sploh ne bo udeležil. Dobro! Na dan volitve — kdo je prišel volit z nasprotniki? Klosterski oštir! Heil! To je značaj, mož, kaj?

Tretja slika. Kramar Rosnegger v Grebinju je na javni cesti v krčanski fari še z dvema sebi enakima tovarišema prav surovo brez uzroka napadel g. župnika Drdlika in ga zmirjal na podel način, in se je s tem pobalinstvom v Grebinju še bahal. Živio nemško-liberalna kultura!

Konečno bodi nam dovoljeno vprašanje do župana na Dješkah. Poznamo vas kot odličnega našinca in zato prosimo za oestro preiskavo tega, menda nezasišanega prigodka, da je vaš občinski sluga na vovbrskih gorah volilec izročeval glasovnice, v katerih je že bilo zapisano ime liberalnega kandidata. To je zlobnost, oziroma lumparija, katera mora biti kaznovana. Če si g. župan želite, bodejo se vam drugim potom naznaila imena teh res „fopanih“ volilcev.

Glejte, dragi Slovenci, v glavnem mestu na Dunaju, in na celem Spodnjem Avstrijskem so dali pred nekaj dnevi krščanski volilci nemškimi liberalcem kakor se pravi „Laufpas“; kdaj pa mi katoliški Slovenci na Koroškem vržemo to liberalno, surovo, breznačajno, podkupljivo smet na že davno zaslužno smetišče? Katoliški Nemci na Koroškem so zdaj pri volitvah s precej veliko metlo pometli nekaj liberalne nesnage; lotimo se tudi tega sicer neprijetnega pa potrebnega dela. V to pomagaj Bog in sreča junaška!

Pijane volitve ne veljajo.

Pijane volitve so razveljavili — a ne pri nas na Koroškem, da pa na Ogerskem. Stvar se je tako godila: V Čongradskem volilnem okraju sta kandidirala liberalci Baros in župnik Hegyi. Liberalci je dobil 29 glasov več, kakor župnik. Proti-liberalna stranka je zoper volitev ugovarjala, ker so liberalci svojim volilcem dajali v izobilju jesti in piti. Ogerska volilna postava pa določuje, da se morajo take pritožbe izročiti posebni sodnijski komisiji. Državni zbor imenuje to komisijo, ki šteje 9 udov. Komisija je stvar preiskala in je s sedmimi glasovi proti dvema sklenila, da naj se volitve potrdijo, ker se volilec ni dajalo denarja,

pač pa v zmerni množini jedi in pijače. Komisija napravila je potem svoj predlog državnemu zboru. A poslanci so bili drugega mnenja. Tirjali so glasovanje po imenih, in predlog komisije se je z 221 glasovi proti 46. zavrnil. Komisija je bila za liberalnega poslanca, ogromna večina državnega zbora pa proti nesramnim pijaninim volitvam. Volitev se je vsled tega razveljavila in volilnemu kraju Čongrad se je za čas državnozbornskega zasedanja vzela volilna pravica, tako da več let poslanca ne bo imel. Predsednik državnega zbora je dal ta sklep objaviti v uradnem listu in ga naznani po vseh občinah volilnega okraja.

Bolj nesramne kakor na Ogerskem so volitve bile pri nas! Koliko se je tukaj pojedlo in popilo! Zakaj? Ker je liberalno prepričanje le sod piva. Liberallec ima le v tisto kaj vere, kar mu v grlo priteče, in je pripravljen voliti tistega, ki mu največ piti dá. Žalibog pa mi nimamo take postave, ki bi vsakteri volilni okraj, kjer se voli poslanec s pijačo in golažem, kaznovala s tem, da mu volilno pravico vzamejo. Poročilo komisije pravi, da hočejo v mnogih volilnih okrajih volilci le jesti in piti, za volitve pa jim ni mar. Ali to ni sramotno, da se godi pri nas v liberalnih volilnih okrajih popolnoma enako? Dajte še nam take postave in državni in deželni zbor bosta morala več svojih slavnih poslancev spraviti domu.

Zadruga v Sinčivasi.

Velikovški Gratzhofer dobil — dolg nos!

Liberalne laži osvitljene.

Našim bralcem je znano, s kakimi nesramnimi lažmi so delali nasprotniki, zlasti Velikovčani zoper gospodarsko zadrugo v Sinčivasi. Njihove laži je zdaj osvetlil sam poljedelski minister v državnem zboru in zadrugi je bilo na odličnem mestu, v državnem zboru, dano polno zadoščenje.

Dne 3. maja 1901 so namreč poslanci Gratzhofer in tovariši vprašali ministra za notranje posle, ali so mu znani neodstatki pri kmetijski zadrugi v Sinčivasi na Koroškem, in kaj hoče ukreniti, da se ti neodstatki odpravijo.

Poljedelski minister baron Giovanelli je dne 19. novembra t. l. odgovoril v dogovoru z ministerskim predsednikom in pravosodnim ministrom sledeče: Ministerstvo za notranje posle nima nobenega povoda, da bi odgovorilo na to interpelacijo, ker stvar spada pred sodišče, ako bi bila obtožba utemeljena. Ker je pa poljedelsko ministerstvo svoj čas zadrugi dovolilo podporo in že lani odredilo natančno strokovno revizijo zadruge, zato porabim to priliko ter pojasnim v interpelaciji grajane dogodke. Poljedelsko ministerstvo je od zadruge dobilo letno poročilo, ki pa ni vzbudilo najmanjšega suma, da bi bile pri zadrugi kake nerednosti. Vendar pa je načelnik zadruge sam prosil, naj bi se mu dala navodila za spolnovanje. In to je storil ravnatelj splošne zveze avstrijskih kmet. zadrug, ki je pri tej priliki obiskal tudi skladišče v Velikovcu in razne koroške zadruge.

Kar se pa tiče v interpelaciji navedenih neodstatkov, dokazale so preiskave političnega oblastva:

1. Nikakor ni res, da obstaja za kmetijske zadruge s skladišči poseben statut za vzgled. Res pa je, da imajo zadruge s skladišči v raznih deželah različne statute. Dalje so bila od koroške kmetijske družbe sestavljena in od koroškega deželnega odbora odobrena pravila še le pol leta pozneje gotova, ko je bila zadruga v Sinčivasi že ustanovljena. Tudi ni res, da vsi deželni zbori zahtevajo nadzorstvo nad kmetijskimi zadrugami s skladišči.

2. Kar se tiče očitanih glede članov in deležev, treba naglašati, da je v pravilih natančno določeno, kdo more biti član in kakšna je obveza, in da so bili člani o tem večkrat poučeni. Dne 1. novembra 1901 je imela zadruga 659 članov, deleži so znašali 24.000 kron. Tudi manjši posestniki so si pridobili deleže, katerih pač niso takoj v gotovini vplačali. Deleži so se jim večkrat vračunali pri prvem odplačilu blaga. To se godi, da morejo tudi revnejši posestniki pristopiti k zadrugi. To sicer ni v soglasju s pravili, vendar pa vsled tega vlada nima povoda za kako posredovanje, ker tudi pri drugih zadrugah člani takoj ne vplačajo deležev popolnoma.

3. Zadrugi se tudi očita, da od združnikov prevzema blago za polno ceno, namesto da bi — kakor delajo druge zadruge — izplačala za žito 80 odstotkov in potem žito prodajala na korist združnikov. — Preiskava pa je dokazala, da zadruga v Sinčivasi večkrat kupuje in prodaja razne kmetijske pridelke v tako malih množinah, da ne more tako poslovati, kakor je običajno pri velikih trgovcih, ker bi se nerazmerno zvišali upravni stroški in bi združniki raje trgovcem nosili svoje blago, nego v zadrugo skladišče. Tudi ta nepravilnost oblastvu ne daje povoda za vmešavanje.

4. Zadruga ima baje poleg skladišča tudi trgovino z mešanim blagom, kar se baje ne vjema s pravili. — Preiskava pa je dokazala, da je sicer trgovina v zadrugi hiši, da pa jo vodi žena bivšega združnega poslovodje kot samostojno podjetje. Knjige zadruge in trgovine so popolnoma ločene in torej promet trgovine ni v računih zadruge.

5. Dalje se očita, da se v skladišču tudi vino prodaja, da sta bila poslovodja in njegova žena radi tega kaznovana in da se ponavljajo izgredi pijancev. — Preiskave niso dognale prav nobenega izgreda. Ako pa so se v trgovini z mešanim blagom prodajale pijače v odprtih posodah, je deželna vlada tudi potrebno ukrenila. Sicer pa so bili ti dogodki le posledica nepoznanja zakonov, in zadruga ni odgovorna za te dogodke, ker je vodja zadruge izrecno prepovedal vinotoč.

6. V interpelaciji se tudi naglašja, da zadruga ne vspeva in daje slabo blago. — Ne gleda na to, da primanjkljivi ni nastal zaradi nepoštenega poslovanja, ampak vsled pomanjkanja prometnega kapitala, je občni zbor tudi takoj vse potrebno ukrenil. Sicer pa se morajo mnoge kmetijske zadruge začetkom svojega postanka boriti z enakimi težavami. Dalje je treba opozarjati tudi na to, da vplivajo na neugodno bilanco tudi ustanovni stroški in več takih izdatkov, ki se pozneje ne bodo ponavljali. Prva bilanca obsega l. 1899. in 1900., zadruga pa je v istini z dobičkom poslovala le nekaj časa v l. 1900.

Zadrugi se tudi očita, da je prodajala ameriško radečo deteljo in da so člani imeli škodo. Revizija pa je dognala, da je že razsodišče o tem govorilo. Dokazano je, da zadruge ne zadene nobena krivda, ker je sama imela škodo, da pa tudi ni govora o goljuhji. Vsa preiskava je dokazala, da sodišče nima povoda, postopati v smislu § 88 združnega zakona, kakor zahtevajo Gratzhofer in tovariši.

Podpora pa je zadruga dobila, ko je bila dokazana potreba in znan njen delokrog. Tudi skladišče v Velikovcu ima vse pogoje obstanka, akoravno vlada želi, da bi se pridružili vsi poljedelci velikovškega političnega okraja. Podpora je znašala 1000 K, in gotovo ni visoka z ozirom na druge zadruge. — Dežela zadrugi ni dovolila nobene podpore, pač pa skladišču v Velikovcu brezobrestno posojilo 10.000 K. Vlada pa skladišču ni dovolila podpore, pač pa posebne ugodnosti pri prodaji ovsa za armado.

Zadruga res začetkom ni imela posebnega dobička, toda priznati se pa mora, da previdno posluje in da je za slovensko prebivalstvo okrog Sinčevasi velike važnosti, ker je za mnoge male posestnike velika gospodarska opora. Zadruga je brez dvoma na zdravi in trdni podlagi. Poljedelsko ministerstvo pa bode tudi skrbelo, da se odpravijo mogoče pomanjkljivosti v organizaciji in poslovanju, posebno v pravilih.

Vlada se je prepričala, da sta zadrugi v Sinčivasi in Velikovcu velike koristi za prebivalstvo v okraju, da moreta skupno delovati in da bi bilo škodljivo, ko bi se ti dve podjetji v konkurenčnem boju uničili.

Moja naloga je posredovati, da obe zadrugi mirno in vspešno ena poleg druge delujeta, ter upam, da bodo tudi vsi merodajni faktorji podpirali obe podjetji, ki sta potrebni in koristni za Sinčevasi in ves velikovški okraj.

Zborovanje koroških slovenskih posojilnic v Velikovcu.

(Dalje.)

Še večje pozornosti je treba pri onih posojilnicah, katere posojujejo tudi na menjice. Križ na menjici je sploh neveljaven, ako ni sodnijsko ali notarsko poverjen. Aktivni častnik ne sme podpisati menice. Menice je treba natančno izpolniti in gledati, da so zadostno kolekovane; treba je paziti, da se termin (čas), ko menica zapade, ne določi več kakor na šest mesecev od dné, ko se menica napravi. Ako je termin daljši, mora biti menica kolekovana po lestvici II. Posebno dobro je treba paziti, da se menice ob pravem času obnovijo, ker pride sicer posojilnica lahko v škodo. Da se zamorejo obdržati menice v vedni in dobri evidenci (pregledu), je potreba, si napraviti škandenco ali terminsko knjigo. Najbolje pa je, da delajo posojilnice, kolikor mogoče malo z menicami, ter da posojujejo rajše na dolžna pisma. Menice in dolžna pisma se morajo zaznamovati z aktivnimi številkami ter biti zložena zaporedoma, kakor so konti v glavni knjigi. Shranjevati se morajo varno v blagajni in ne v kakih lesenih omarah. Pri vseh posojilih je treba skrbeti, da dolžniki tudi po malem odplačujejo, in se mora torej skušati vpeljati redno amortizacijo, kajti posojilnice naj tudi skrbijo za to, da se njih dolžniki dolga polagoma in na lahek način znebijo.

Glavne knjige za posojila se sedaj po večini že pravilno vodijo in ob koncu leta sklepaajo. Tu pa tam najdem vendar še napake. Vsako odplačilo na kapital in obresti se mora ob uradnem dnevu, ako pa takrat ni mogoče, pa vsaj prihodnji dan v glavno knjigo prenesti. Obresti od posojil naj se plačujejo redno in vedno za pol leta naprej. Nobeni posojilnici ne dela preveč časti, ako mora izkazati v bilanci mnogo zaostalih obresti.

Kolikor sem se prepričal, nima posebnih izgub hvala Bogu dosedaj nobena koroška posojilnica in je upati, da jih tudi v bodoče ne bo, ako se bodo ravnala načelstva posojilnic po tem, kar sem povedal.

Blagajniški dnevnik se mora zaključiti vsak uradni dan. Uradujoči udje načelstva morajo sklep podpisati in se prepričati, ako se nahaja v blagajni tudi zares toliko gotovine, kakor kaže dnevnik. Isto velja tudi za one posojilnice, ki imajo tak dnevnik, ki služi ob enem kot razdelnik; knjiga „blagajniški dnevnik“ se kolekuje, predno se vzame v porabo, kot pomožna knjiga. V dnevnik se mora vsak prejemek in vsak izdatek nemudoma zapisati, kakor hitro se izroči, da se ničesar ne pozabi in da se ob zaključku stanje gotovine strinja. Dnevnik je takorekoč duša vseh knjig posojilnice. Kjer ni dnevnika tako upeljan, da bi služil ob enem za razdelnik, se mora voditi poseben razdelnik za izdatke. Ti razdelniki se naj sklepajo mesečno, pri večjih zavodih se morajo enako kakor dnevnik, sklepati vsak dan. Tudi zapisniki morajo biti vedno sproti pisani in ne še-le, kakor sem po nekod našel, na koncu leta. Iz razdelnikov se je mogoče prepričati, če je blagajnični dnevnik v redu. Razdelnikov, če niso ob enem dnevniki, ni potreba kolekovati.

Enako kakor glavna knjiga za posojila se sedaj skoraj povsod že pravilno vodi glavna knjiga za hranilne vloge. Ta knjiga mora biti kolekovana kot glavna knjiga. Vse vloge in vzdigi se morajo vedno sproti zapisovati. V opombo se zapišejo eventualno določbe zaradi odpovedi, vinkulacije itd. Koncem leta se morajo obresti izračunati in pripisati h kapitalu ter konti skleniti, kakor sem povsod ustmeno naročal.

Vse te navedene knjige naj bodo vezane in morajo biti paginirane, to je, zaznamovane s tekočimi številkami, ker to predpisuje trgovinski zakon. Najbolje je, da se vsaka knjiga, predno se jo začne rabiti, naprej paginira.

Izposojila, katera dobi posojilnica od drugih denarnih zavodov in ne v obliki hranilnih vlog, se ne smejo zapisovati v knjigo za vloge, ampak se mora napraviti za taka izposojila posebna mala knjiga. Sploh se pa naj izposojila iščejo le v skrajni sili, in ako ni na razpolaganje dovolj domačega denarja, se mora pač dovoljevanje posojil omejiti. Tudi bi bilo napačno vpisovati izposojila v knjigo za hranilne vloge zaradi rentnega davka. Ravno tako pa se ne sme zapisovati naložen denar, katerega posojilnica pošilja drugim denarnim zavodom, med posojila v knjigo posojil in se mora tudi za naložen denar napraviti posebna knjiga, katere tudi še nisem našel povsod. Če bi se vpisoval naložen denar v knjigo dolžnikov, bi morala biti ta knjiga kolekovana.

H knjigi dolžnikov in h knjigi vlagatelj se morajo napraviti imeniki (indeksi), da se po potrebi stranka, katero se išče, hitro najde. Zlasti so ti indeksi pri nekaterih posojilnicah zelo pomanjkljivi, ponekod pa jih še dosedaj niso napravili, kar se mora pa zgoditi.

Važna knjiga je tudi vložni zapisnik, posebno pri večjih in starejših posojilnicah, v katerega se vpisujejo vsa došla pisma in iz katerega je razvidno, kaj se je na isto ukrenilo in kedaj se je odposlala rešitev.

Gotovina, vrednostni papirji, zadolžnice in pristopnice morajo biti varno shranjene v blagajni in sicer pod dvojnimi zapori. Nikakor namreč ne gre, da bi imel vse ključe od blagajne le eden odbornik, če je še tako bogat in vsega zaupanja vreden. Ključi morajo biti razdeljeni in se morajo udje načelstva pač vrstiti pri uradovanju. Eden odbornik brez drugega naj nikdar ne gre odpirat blagajne. Za uradnico se naj izbere vedno primeren lokal, da se posojilnica tudi reprezentuje kot urad.

Marsikje najdem še vedno, da odborniki ne poznajo združnega zakona, dà, niti celo lastnih pravil. Potrebno je, da tisti udje načelstva, ki oskrbujejo uradovanje pri posojilnici, pravila večkrat preberejo in se potem po istih tudi ravnajo.

Veliko se greši s tem, da se na novo izvoljeni udje načelstva ne registrirajo hitro. Izvoljeni nov odbornik za posojilnico ne sme prej podpisovati, dokler ni registrovan pri okrožnem sodišču. Je pa nekaj posojilnic, ki bi jih lahko imenoval, ki ne pustijo odstopivših ali umrlih odbornikov iz združnega registra zbrisati, in ki niso preskrbele za registrovanje novih. Jaz opozarjam na ta velik nedostatek danes zaradi tega, da bodo zastop-

niki onih posojilnic, katerim veljajo te besede, prišedši domov, takoj poskrbeli, da se ti nedostatki odpravijo. § 16. združnega zakona izrecno predpisuje, da se morajo na novo izvoljeni udje načelstva registrirati takoj. Natančni pouk, kako se napravi dotična prošnja in kake priloge je treba priložiti, sem spisal v IX. letopisu na straneh 56 do 61. Kdor istega prečita, lahko napravi vse za registriranje potrebno sam; če bi pa posojilnica vzlic temu tega ne zadela sama, mora pač naprositi notarja ali kakega odvetnika, da jej to napravi, ali pa se naj obrne na „Zvezo“ oziroma mene, da napravim listine sam. Marsikje najdem, da udje načelstva sami ne vejo, kako se glasi firma njihovega zavoda, da, našel sem celo napačne pečate. Firma zavoda se mora vedno tako podpisavati, kakor je imenovana v izvornih pravilih in kakor je registrirana pri trgovinskem sodišču. Če stoji v pravilih „Hranilnica in posojilnica“, se mora za zavod tudi vedno tako podpisovati. Pristaviti se pa mora tudi vidno še drugi del, ki je tudi registriran, in sicer „registrirana zadruga z neomejeno zavezo“. Če se pa registriranje glasi „vpisana ali vknjižena zadruga z neomejenim ali omejenim poroštvom“, se mora pač firma potem vedno tako zapisovati in se tako pustiti tiskati tudi v vseh knjižicah in tiskovinah. (Dalje sledi.)

Dopisi.

Celovec. (I. koroško tamburško društvo „Bisernica“. — Zahvala. — Zborovanje.) Dolgo že niso dragi čitatelji „Mira“ nobene vrste našli v tem listu o našem mladem, še komaj pred letom ustanovljenem društvu. Mislili bodo skoro gotovo, da je isto zaspalo. Temu sicer ni tako, vendar v javnost ne stopa prepogosto. Društvo doslej ni imelo svojega prostora, kjer bi moglo delovati in se razvijati. Našel se je, hvala Bogu, preblagi rodoljub, a neimenovan, kateri prispeva k stanarini in vsled tega najel je predsednik večje stanovanje, v katerem mu je mogoče poučevati izvršujoče članove, in kjer se tudi lahko shajajo ob tej priliki drugi člani, da čitajo časopise ali pa poslušajo vežbanje izvršujočih članov. Vežbajo se vsak teden dvakrat, v torek in v četrtek od 8. do 10. ure zvečer. Stanovanje se nahaja na Vetrinjskem pasu št. 43. v pritličju na desno. Blagemu neimenovanemu rodoljubu izreka odbor na tem mestu najprisernejšo zahvalo! — Opozorjamo drage čitatelje „Mira“, posebno pa člane društva, na oznanilo zborovanja našega društva na zadnji strani tega lista. Dne 8. decembra t. l. imelo bo naše društvo svoj drugi občni zbor. Zabave ne bo posebne in sicer zato ne, da k zborovanju ne bodo imeli prilike priti nepoklicani, ter bodo č. člani s posebnimi vabili obveščeni, kje se snidejo in ob kateri uri se vrši zborovanje. Zeleti bi bilo le, da se tega zborovanja udeležé vsi dosednji udje v polnem številu ter da pripeljejo isti k zborovanju ravno toliko ali pa še več Slovencev, koji bi hoteli na novo pristopiti k društvu. Društvo potrebuje podpore in čim več članov bo imelo, bolje bo vspevalo. Tedaj na svidenje dne 8. decembra!

Velikovec. (Popravek.) V poročilu o „Narodni šoli“ v zadnji številki „Mir“-a urinila se je neljuba tiskovna pomota. Tretji razred ne šteje samo 38, ampak 58 otrok. Da se razmerje pri posameznih razredih bolj vidi, ponavljam še enkrat, da šteje prvi razred, ki ima samo jeden oddelek, 56, drugi 68, tretji 58, in četrti 37 otrok, vsi skupaj torej 219 otrok.

Velikovec. (Koliko otrok obiskuje velikovške šole!) V štirirazredno „Narodno šolo“ zahaja 219 otrok, desetrazredno nemško mestno ljudsko šolo obiskuje 446, nemško petrazredno meščansko šolo pa 107 otrok, skupaj torej 772 otrok. Svet tedaj, vsaj v Velikovcu in okolici, še ne bo tako kmalu izumrl. Kar na zadnjem mestu omenjeno meščansko šolo zadene, za katero so postavili velikansko palačo, ki je stala nad 50.000 gld., in na kateri je nastavljeno dobro plačano učiteljsko osebje, mora se res reči, da je to zelo draga šola, ker pride na vsak razred počez samo nekaj več kakor 20 otrok. Seveda, kedar gre za pomembne namene, tedaj ima naš deželni zbor vselej denarja dosti.

St. Peter pri Velikovcu. (Pomenljiva zmaga). Naša občina je poprej slovela po odločnosti in vnetosti naših mož za našo krščansko-slovensko stvar. Ali iz znanih vzrokov so se razmere pri nas tako poslabšale, da smo pri zadnjih državnoborskih volitvah l. 1900. propadli za 20 glasov; nasprotniki so namreč takrat dobili 48 glasov, mi pa le 28. Zdaj se je pa pri nas, hvala Bogu, bistveno zopet k boljšemu obrnilo. Rastoče občinske priklade so marsikateremu odprle oči, jako dobro vplival je tudi naš zadnji shod pri Dürnwirthu. Nasprotniki so kar besneli, ker je toliko odličnih kmetov, od katerih so marsikaterega za svojega šteli, prišlo na naš shod. Stališče nasprotnikov je pa popolnoma omajal volilni shod,

katerega je nasprotni kandidat Plešivčnik ravno dan pred volitvijo, v nedeljo dne 9. t. m., pri Dürnwirthu napravil in kateri shod je celo naš občinski sluga po končani dopoldanski božji službi razglasil. Na ta shod je pripeljal Tempohar precejšnje število svojih pristašev s seboj, ali v večini so bili našinci. Ko je začel nasprotni kandidat govoriti, smo se kar prepričali, kako nezmožen govornik je tedaj ta mož, katerega je nasilstvo liberalcev zdaj nam kot poslanca vsililo. Nič ne spravi Tempohar na dan, samo tako tlači. Mi bi želeli, da bi bili vsi oni zaslepljenci na shodu navzoči sosebno Vazemberžani, ki so temu možu kar trumoma dali svoje glasove. Od naše strani nastopi kot govornik vrli korenjak-kmet, Jurij Rutar p. d. Klemen v Ribnici, in pobija govor nasprotnega kandidata točko za točko tako srečno, da je moral omolkniti in se vsesti. Ta shod je naše može popolnoma potrdil in pridobil nam še novih prijateljev. Tako je prišel dan volitve; da bi mi večino dosegli, sicer nismo pričakovali, ali upali smo vendar veliko manjšino doseči. Ali izid volitve je naše upanje prekosal. Velikovčani so poslali, kakor v druge sosedne občine, tako tudi k nam rogovileže, namreč trgoveca Gindlna in Kanduta, ki pa nista dosti škodovala. Ko se je izid razglasil, so našinci z velikim navdušenjem vzeli na znanje, da je naš kandidat č. g. Podgorec dobil 36, nasprotnik pa samo 33 glasov, da smo tedaj zmagali s tremi glasovi večine. Nasprotniki, ki se takega izida nikakor nadejali niso, so narejali seveda dolge obraze. Naša zmaga je tem pomenljivejša, ker je naše ljudstvo s tem dokazalo, da za nasprotnega kandidata, dasi stanuje v sosedni občini, ne mara, in pomeni moralni poraz Tempoharja, ki ima svojo izvolitev zahvaliti le nesramni agitaciji Velikovčanov, katerih slepo orožje bo. Našemu kandidatu g. Podgorecu, ki je v naši občini pri sv. Neži doma, pa so kmetje napravili s to sijajno zmago zaslužen zadoščenje in pokazali, da znajo ceniti njegove velike zasluge za kmetijski stan. Vsakega slovenskega rodoljuba bo pa gotovo vest o tem pomenljivem prevratu v Šent-Petru napolnila z velikim veseljem. Bog živi naše vrle slovenske može!

Tinje. (Volitve.) V Tinjah je bila udeležba pri volitvah prav slaba. Večina kmetov je ostala doma. Žalostno je, da pri nas še vedno močno brije liberalna protiverska sapa nemškutarskega „bauernbunda“, katerega goreče zagovarja naš župan. Drzno se je obnašal mož na dan volitve za kmetško skupino. Došlim kmetom-volilecem je po sili trgjal volilne listke iz rok, izročal jim je druge že napisane, ali pa je prazne sam izpolnjeval, seveda po svojem mišljenju. Ni čuda potem, če je naš kandidat, č. g. Podgorec, dobil samo 6, nasprotnik njegov pa 16 glasov.

Škocijan. (Volitve.) Z uspehom, katerega smo dosegli pri volitvah pri nas, smemo biti zadovoljni. Ker se je reklo, da se v četrti kuriji volitve niti ne udeležimo, udeležba pri nas ni bila velika, vendar pa je naših bilo toliko, (prišli so brez vsake agitacije), da se nasprotniki ne morejo hvaliti, da bi zmagali v Škocijanu. Bilo je naših 35 in onih tudi. Nasprotniki pod slavnim vodstvom železničarja Koniča, učitelja Sileja, znanih podgrajskih gospodov Pobla, Paternuža, Mičaja in Wertheimsteina, so spravili zadnjega svojega možičelna na volišče. Od tistih štirideset tisoč kron, ki so jih imeli nemškutarski liberalci za volitve, sta gotovo precej skupila Pukart in Ruš na pivu, žganju in cigarah. Če bi mi ne branila dostojnost, bi pisec teh vrst znal pripovedovati o kaj slabih in „spornih“ dogodbicah, ki so se pripetile na dan volitve tudi pri nas. Človeka, katerega ne vidiš celo leto v cerkvi, njega vidiš gotovo pri volitvah razsajati in zmerjati čez preklicane f . . . , ki liberalcem včasih štrono zmešajo, da jim ne pojde vse po volji. Metnica so volili večinoma železniški delavci in tisti, ki imajo gledé lova z njim več opravila, kakor n. pr. „slavni“ šmarški Polcar, ki je tudi pokazal tokrat iskreno svojo gorečnost za nemško domovino, ki samo od njega pričakuje svoje rešitve, kakor pravijo nekateri. Pa ne mislite, da bi vsi nasprotni volilci iz prepričanja volili Metnico, ne, bili so primorani. Med delavci n. pr. je bilo več očetov, ki imajo večjo družino. Zima se bliža, on, žena in otroci morajo imeti kruha. Če ne greš volit, so rekli očka Konič, pa dela ne dobiš. Železniški čuvaj Vunček bi volil gotovo z nami, ker pa je za to znal Konič, je tako odločil, da je moral Vunček začeti svojo službo ob 9. uri, ko se je volitev pričela, da ni mogel na volišče. Ali je to liberalno? Liberalen biti v pravem pomenu besede se pravi, vsakemu dati in pustiti njegovo prepričanje tudi pri volitvah. Moralni delavci voliti v četrti kuriji moža, ki nima srca in čuta za delavca, ki je naš narodni in verski nasprotnik; mi pa smo imeli kmeta-delavca, ki vé in dobro pozna, kaj potrebuje kmet-delavec, ki je zvest ostal veri in jeziku svojih starišev. In tega nekateri niso hoteli, nekateri niso smeli voliti. Le pridite nasprotniki in recite: „Kmet voli

kmeta“; v obraz vam povem, da ste goljufivi hinavci, ki drugače govorite, kakor delate. — V ponedeljek dne 10. novembra pa smo volili poslanca za kmetško kurijo. Udeležba je bila za škocijansko občino, ki ni velika, nad vse dobra. Prišlo je volit 78 mož; 59 glasov je bilo oddanih za č. g. Podgorca, 19 pa za „bauernbundarja“, liberalnega Plešivčnika. Glnljivo je bilo videti, kako so prišli na volišče volit krščanskega poslanca tokrat možje, ki prej nikdar niso šli volit, med temi sivolasi starček, 85 let stari Gorjančev oče v Klopincu. V nedeljo popoldan, ko je šla velikovška sodrga nemira delat v Kokinj, so prišli strašit po spodnji fari v Voglje, Šmarkež, Peračico in Št. Lovrenc nekateri višji milostlivi gospodje iz Velikoveca, n. pr. notar dr. Haas, trgovec Giendl itd. V ponedeljek zjutraj pa so se pripeljali zgage in nemira delat še drugi Velikovčani, nekdanji Ravbarjev posestnik Meglič, potem velikovski brivec in še nekateri drugi, o katerih pa ne vemo, kaj so se prav za prav rajtali. Prišli so agitirati, samo da je že nekoliko prepozno bilo, in tudi odpadnikom šnopsa in drugih dobrot plačevati. Dosegli pa so ta dan bore malo. Zabrusil jim je eden naših kmetov v obraz: „Mi nismo Judeži, ne potrebujemo vašega denarja, imamo kruha dovolj. Pojdite rajši, odkoder ste prišli, in dajte rajši svojim nemškim beračem, katerih imate več kot mi, če vam kaj denarja preostaja.“ — Res čudno! Ljudje, ki kmeta nikdar ne poznajo, ki ga zasmehujejo pri vsaki priliki, ga poznajo, kedar potrebujejo od njega denar in kedar so volitve. Takrat mu hinavsko sežejo in stiskajo roke rekoč: „Bauern zambalten.“ In žalostno, nekateri zapeljani kalini gredó na limanice, rekoč: Oj kako dober in prijazen so nam ta gospod. — Pri volitvah smo se naučili marsikaj. Povsod tam, kjer pri hiši vlada poštenost in treznost, kjer je pri hiši krščanski časnik, kjer ga ljudje radi in s premislekom berejo, tam išči našega zavednega moža in volilca. Druga važna reč za našo faro pa je: Če se naši škocijanski možje le količkaj potrudijo in delajo, potem se tebi prijazni slovenski Škocijan ni treba bati, da bi še tako kmalu prišel v liberalne nemškutarske roke, katero vročo željo že dolgo časa nosijo v svojih „žlahtnih“ srcih naši nasprotniki.

Ovbre. (Nesreča.) Dne 1. novembra, na dan vseh svetnikov, ob 11. uri po noči je bil Mat. Marole, fant komaj 18 let star, od nekega Italijana v gostilni pri Kilianu pahnjen in težko ranjen. Govori se, da pahnjeni Marole Italijanu ni dal pouda, da bi ga tako ranil. Bodi si, kakor hoče, zgodila se je nesreča, katera naj bo vsem, posebno oštirju in starišem v pouk. Oštirju namreč, da ima komaj šibi odrasle fante posebno na tak veliki praznik domov poslati, in starišem, da imajo na svoje otroke bolj paziti. Ni treba, da bi naša fara, katera je itak že dosti znana, nam na škodo zavoljo takih fantov trpela na dobrem imenu. Ranjenega fanta so v bolnišnico prepeljali. Italijan pa je orožniku ušel in do zdaj ga še nimajo.

Grebinj. (Smrt.) Pretečeni teden je ta svet zapustil blagodušni gospod Fran Herzog, starejši, praktični zdravnik. Dosegel je 81. leto svoje starosti in je mirno zaspal, ko ga je zadel mrtvoud na možganih. Skoraj 50 let je slušboval kot zdravnik, in sicer dve leti na Bistrici v Rožni dolini, eno leto v Velikovcu, in potem se je preselil l. 1856. v Grebinj, kjer je vestno in neumorno spolnoval svoje dolžnosti kot zdravnik. Njemu je bilo vse jedno, je li bil bolnik bogat ali reven; prišel je takoj in rad k bolnikom, jih je ljubeznivo tolažil in zahteval kaj skromno plačo. Bil je rajni blagodušen, značajan in neutrudljiv. Še zadnja leta je rad doma ordiniral; ker pa je čisto oglušil, moral je opustiti zdravljenje. Za svoje velike zasluge je dobil zlati zaslužni križec in občina Grebinjska ga je izvolila častnim občanom. Spoštoval ga je vsak, ki ga je poznal. Naj blagi gospod v miru počiva!

Ruda. (Po volitvi.) Volitev je sama na sebi dobra in lepa reč. Če ima ljudstvo pravico, samo si svoje poslance izvoliti, po njih svoje potrebe in želje vladi naznaniti in ž njo vred vladati, je to gotovo lepa in hvalevredna naprava. V resnici je pa to vse drugače; kakor se sedaj voli in volitev zlorabi, to ni nobena prosta volitev, ampak divji lov za volilne glasove, strastna vojska za čast zmage, pri kateri se nasprotniki naši poslužujejo vseh dopuščenih in nedopuščenih pripomočkov, posebno strahovanja in rotenja, da le zmagajo. Zato pa tudi volitve ne kažejo vselej zanesljivo, da ljudstvo zares tako misli in želi, kakor voli. Na Rudi n. pr. sem imel že večkrat priložnost slišati, da ljudje želijo šestletno šolo, ker so tukajšnji šolski prostori zares premajhni za osemletno šolo in bo pomalem treba šolo povečati, česar se pa farani zaradi plačila zelo bojijo. Če pa pride volitev, je šestletna šola pozabljena in še tisti, ki jo želijo, potegnejo z liberalci, čeravno dobro vedo, da se ti za šestletno šolo ne bodo potegnili. Vprašam: Ali taki ne volijo zoper lastno svoje prepričanje?

Vsa čast in hvala gre pa onim možem, kateri so kljub vsemu zapeljevanju svoje prepričanje ohranili in volili za krščansko stran. Še slabše pa kakor Rujani volili so Gorenčani, katerih je prišlo ne- navedno veliko, čez 30, in so vsi potegnili na li- beralno stran; še eden ni volil našega kandidata! Nekdaj so bili Gorenčani glavna podpora naše stranke, sedaj so pa na enkrat nasprotniki postali, da, še taki, ki cerkvene službe opravljajo, kakor dva mežnarja, cerkveni orglavec in eden cerkvenih ključarjev, so liberalno volili. Od kod pa ta čudna prememba? Kolikor je meni znano, je vzrok tale: Za liberalno stran jih je dosti agitiralo, posebno so se trudili: mladi Svetelj, ki še volilne pravice nima in po svojem mišljenju pač ni svojemu raj- nemu očetu podoben, potem tudi cerkveni orglavec in še nekaj drugih; za našo stranko se pa ni ga- nila nobena duša, še tamošnji duhovnik ne. Sramota! — Potem se ni treba čuditi, da je tako prišlo; mi smo tam takorekoč bili izdani in na tako zmago Tempohar ne more biti posebno po- nosen. Gorenčani so sicer dobri in verni ljudje, a pri tej volitvi se niso dobro obnesli; ravno oni so bili krivi, da smo propadli: kakor je nekdanj Ezav svojo prvenstvo prodal Jakobu za lečo in močnik, tako so tudi oni svoje prvenstvo, t. j. svojo narodnost in versko mišljenje oddali za par litrov piva in liberalno prijaznost. Dober tek! — Sedaj seveda nas ruški liberalci ne bodo več zmerjali, kakor nekdanj po volitvi: „Gorenški kruljevci“, upam pa da nas bodo imeli za lepe mladeniče in mo- driane. — Če pojde tako naprej, bodo naši lepi kraji ne samo ponemčeni, ampak pomalem tudi poluterančeni, kar seveda nameravajo Vse-Nemci in „slovenski“ „fortsritlihi liberalci“, in te žalostne posledice bodo imeli slabi volilci na svojej vesti!

Brdo na Zili. (Kako lažejo!) „Bauern- Zeitung“ od dne 20. t. m. pravi v dopisu iz Brda, kateri je zlezal brzkone iz „giftne ute“ na dan, da so se na „klerikalni“ strani glasi „kupovali z žganjem, in da bi se moralo, ko bi ljudstvo ne bilo tako pametno, plesati po piščalkah, ki so v Mostéh nárejene.“ Ravno nasprotno je res! Libe- ralci sami namreč so ljudem ponujali žganje in nekemu pastirju so obljubili eno krono več, če voli ž njimi. Nekateri svojih usmiljenja vrednih pri- vržencev so nahujskali tako, da je prišlo skoro do pretepa. Res slaba mora biti reč, katero morejo liberalci braniti samo še z lažmi!

Iskrena prošnja!

Zima se približuje s hitrimi koraki. Večina naših 219 našo „Národno šolo“ obiskajočih otrok so otroci ubogih starišev. Neobhodno potrebujejo otroci obuvala in tople obleke. V kvaterno sredo dne 17. grudna t. l. vršila pa se bo v naši šoli običajna slavnostna božičnica. Udano pod- pisano šolsko vodstvo obrača se zopet do vseh pre- dobrih slovenskih src in ponižno prosi, naj bi tudi letos se slovenski rodoljubi naših ubogih otrok spo- minjali in nam blagovolili poslati darove sosebno v denarju in v blagu. Tudi ponošena obleka se radostno sprejme. Ker pa je treba čevlje že zdaj naročiti in ker je sploh veliko dela, preden se razna obleka kupi in razvrsti, tedaj prosimo, naj bi nam preblagi rodoljubi blagovolili prav kmalu poslati svoje prispevke. Za vso dobrotljivost se že v po- prej iskreno zahvaljujemo.

Vodstvo „Národne šole“ v Velikovcu.

Novičar.

Na družbinski večer slovenskega celov- skega kluba, ki se priredi v sredo dné 3 de- cembra točno v 1/8. uri zvečer v Cavznikovi gos- tilni, to je pri „zlatem studencu“ v Lidmanský- jarvi ulici, vabi uljudno starosta.

Duhovske zadeve. Č. g. J. Gradl, pro- vizor v Selčah, je nastavljen za župnika v Nem- škem Plajbergu. — Prestavljen je g. Mat. Rešer, kaplan v Motnici, za provizorja v Tveng. — Na- stavljen je g. Hugo Klimš za kaplana v Motnici. — Razpisana je do dné 8. januarja 1903 prošnja Podkruos.

Osebné novice. Prestavljen je okrajni zdrav- nik g. dr. Schlauf iz Celovca v Velikovec. — Učitelj Bohatta je prestavljen iz Škofič v Grebinj.

Drobiž. C. kr. poštna blagajna na tukajšnji glavni pošti se nahaja sedaj v prvem nadstropju. — V Šmerčah ob Zili so dobil poštno oddajnico, ki je v zvezi s pošto v Čajni. — Lahek potres so čutili dné 17. t. m. zjutraj v Pontablu.

Ljudsko štetje. Koncem leta 1900. so na- šteli v Trstu 127.825 Italijanov, 24.679 Slovencev,

8880 Nemcev in nekaj pripadnikov drugih národ- nosti. V Istri so našeli 136.191 Italijanov, 143.057 Hrvatov in 47.717 Slovencev. Po tem štetju je torej število slovenskega prebivalstva padlo, seveda le na papirju. Šteli so Lahoni kakor so hoteli; zato je to štetje brez vsake resnične podlage. — Na Goriškem so našeli: 225.402 prebivalca, in sicer: 140.582 Slovencev, 81.136 Lahov, 3498 Nemcev.

	Národnosti v Avstriji. V Avstriji je:		
	leta 1880.	1890.	1900.
Nemcev . . .	8,008.864	8,461.580	9,170.939
Čehov . . .	5,180.908	5,472.871	5,955.397
Poljakov . . .	3,238.534	3,719.232	4,259.152
Malorusov . . .	2,792.667	3,105.221	3,375.576
Slovencev . . .	1,140.304	1,176.672	1,192.780
Hrvatov in Srbov	563.614	644.926	711.380
Italijanov . . .	668.653	675.305	727.102
Rumunov . . .	190.799	209.110	230.963
Madjarov . . .	9.887	8.139	9.519

Skupaj 21,794.231 23,473.056 25,632.805

Iz tega je vidno, da je že relativna večina Nemcev v Avstriji le majhna. Čehi in Poljaki skupno jih že nadkriljujejo za več nego en mi- lijon. Skupno pa so Slovani močnejši od Nemcev za 6,323.346 duš. Vse nemške národnosti pa štejejo blizo malone dvakrat toliko nego Nemci. Ali treba uvaževati, da se je štetje izvršilo večinoma na škodo Slovanov? Živ primer imamo pri nas na Koroškem in v Primorju. Ali navzlic vsej krivi- vici dokazuje tudi tako sestavljena statistika, da so Slovani v Avstriji v absolutni večini nasproti neslovanskim národom za 5 mi- lijonov 355.755 duš. In vendar jim manjšina kratki národne politične in kulturne pravice!

Gospodarske stvari.

Sadjereja. V Gradcu se napravlja že par let sem v jeseni razstava sadja in vin, ki je dobro- dejno začela razvijati trgovino s sadjem. Poljedel- ski časnik piše k temu: Imejte kaj skrbi s sadjem; snemajte najlepše sadje skrbno z drevja, da se ne pobije, zavijajte je takoj v mehke papir in zla- gajte je v majhne kište med leseno volno ali mehko slamo. Učite se od Tirolcev in Goričanov! Kupec iz velikih mest hoče le popolnoma lep sad, ki ni krastav, in ni od toče poškodovan, in ta kupec hoče posebne vrste, ki se mu morajo ponuditi po imenu: zlato parmeno, kanadsko renato, ananas in druge renete. Kako drago se prodaja najlepši sad, izvidi se iz tega, da je Barwig iz Gratweina na Štajerskem prodal v Gradcu svoje jabelke po 2 kroni en kilogram. To je bila posebna cena za najfinejšo jabelko „Golden noble“.

Počez so se prodajale jabolke: mašanekar 24 do 30 kron metrični stot, zimška parmena 20 do 40 kron, rilston peping, ananas in domason renete 40 do 50 kron, tafetar 24 do 30, kaseljska reneta po 30 do 40 kron. Take cene so bile letos, ko je bilo sadja še dosti! Kmetijski posestnik ne sme le tožiti o slabih časih, on si mora res prizadeti, da se dobi, kjer le mogoče, kaj novega zaslužka. Že- leznice so nam vrgle na naše kraje tuje žito ter so tako skrajšale zaslužek na polju, a železnice nam dajajo tudi prilžnosti za izvažanje dobrih pridelkov v tuje kraje. Za ta eksport se v naših krajih po- sebno priporoča sadje in sicer v prvi vrsti plemenite vrste jabolok. In koliko kraja bi imeli pri svojih bišah in po bregih ob polji, nasaditi kaj sadja, pa- ziti nanj, da raste, in mu nekoliko postreči. Ko- roška je za sadjerejo posebno primeren kraj, o tem smo se lahko prepričali letos; največja nevarnost sadju so pozne slane; letos je tako pozna slana po drugod napravila veliko škodo, pri nas pa poznemu zimskemu sadju ni škodovala, ker drevje bolj pozno rodi, kot v toplejših nižinah. Kmetje, sadite sadna drevesca! P.

Tržne cene.

V Celovcu, dné 20. novembra 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca . . .	10	60	13	25	— konj
rž . . .	8	48	11	5	— pitana vola
ječmen . . .	—	—	—	—	24 vprežnih volov
oves . . .	4	86	6	6	— junca
turšica . . .	7	12	8	90	63 krav
pšeno . . .	13	60	17	—	2 telci
fižol, rdeči . . .	—	—	—	—	90 pitanih svinj
krompir . . .	1	80	2	92	25 prascev
grah . . .	—	—	—	—	
ajda . . .	6	93	8	66	

Pitani voli so po 316 K do 495 K, vprežni voli po 210 K do 240 K, krave po 120 K do 370 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K 60 v do 6 K — v, kisle seno po 4 K 60 v do 6 K — v, slama po 3 K 40 v do 3 K 80 v.

Promet je bil slab.

Vabilo.

I. koroško tamburško društvo »Bisernica« v Ce- lovcu ima v pondeljek, na praznik rojstva Matere božje, dné 8. decembra 1902 svoj letni občni zbor. Kraj in ura, kakor tudi vsopred zborovanja, bode se čč. članom društva s posebnimi vabili pravočasno naznanil. Za zanesljivo, pri- jazno in mnogobrojno udeležbo prosi najuljudnejše odbor.

Loterijske številke od 22. novembra 1902.

Dunaj	86	41	21	12	34
Gradec	9	66	67	30	40

NAZNANILA.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Ce- lovcu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod moliti navajeni. 100 iztisov velja 40 kr., po pošti prejetih 50 kr.

Kdo ima starine?

Nabiram in kupujem vedno za najboljše cene: Stare oltarje ali dele od njih, podobe svet- nikov, križe, omare, skrinje, svetilnike, sre- brnino, cinkove posode, orožje, peči, obložce, mašne plašče, zastave, lesene podobe, re- liefe, izkopine, knjige pred l. 1550, — sploh vse stare stvari, četudi niso cele in so poškodovane.

Ambrož Rohrachar,

posestnik vile v Lienz-u, Tirolsko.

(Prosim, zaznamite si moj naslov.)

Ako si hočete po ceni in dobro

pravo švicar-
sko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot naj- boljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega Vam pošlje za-

stonj in poštne prosto.

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Otvoritev trgovine.

S tem dovoljujem si uljudno nazna- niti, da bodem dné 1. decembra 1902 s tvrdko

Hubert Kömmetter

v hiši gospe Magdalene Herbst, glavni trg št. 16, otvoril novo uravnano

trgovino

z mešanim blagom.

Ko si dovoljujem prositi, da blago- volite mojo trgovino podpirati s svo- jim zaupanjem, Vas ob enem zagotav- ljam, da bodem temu zaupanju za- dostil s strogo poštenim postopanjem kakor s točno in pazljivo postrežbo.

Pliberk, meseca novembra 1902.

S spoštovanjem

Hubert Kömmetter.

Brinjevec,

naturni, staro in obležano blago, 1 liter 2 kroni 40 vin., 3 litri franko po pošti za 9 kron. Fina, stara slivovka, liter za 2 kroni, pošiljam proti povzetju.

Egidij Jeglič,

Selo, pošta Žirovnica na Gorenjskem.